

Dva oktobra

Petar Aršinov

1927

Sadržaj

Radnički oktobar	3
Boljševički oktobar	4
Anarhisti	6
Zaključci i perspektive	6

Pobednička revolucija radnika i seljaka iz 1917-e, zakonom je ustanovljena u boljševičkom kalendaru kao Oktobarska revolucija. Ima realne istine u tome, ali to nije sasvim tako. Oktobra 1917. radnici i seljaci Rusije savladali su kolosalnu prepreku za razvoj svoje Revolucije. Oni su ukinuli nominalnu vlast kapitalističke klase, ali čak i pre toga oni su ostvarili nešto što je od podjednake revolucionarne važnosti i možda čak još važnije. Preuzimanjem ekonomske moći od kapitalističke klase, i zemlje od velikih zemljoposjednika na selu, oni su ostvarili pravo na slobodan i nekontrolisan rad u gradovima, ako ne i potpunu kontrolu nad fabrikama. Dakle, bilo je to znatno pre oktobra kada su revolucionarni radnici uništili temelj kapitalizma. Sve što je ostalo bila je nadgradnja. Da nije bilo opšte eksproprijacije kapitalista od strane radnika, uništenje buržoaske državne mašine – politička revolucija – nipošto ne bi uspela. Otpor gazdi bi bio mnogo jači. Sa druge strane, ciljevi socijalne revolucije u oktobru nisu bili ograničeni za rušenje kapitalističke vlasti. Pred radnicima je bio dugi period praktičnog razvoja društvenog samoupravljanja, ali narednih godina biće osuđen na propast.

Stoga, u razmatranju evolucije ruske socijalne Revolucije u celini, Oktobar se javlja samo kao etapa – moćna i odlučna etapa, to je tačno. Zbog toga Oktobar sam po sebi ne predstavlja čitavu socijalnu revoluciju. Prilikom razmišljanja o pobedničkim danima oktobra, morate uzeti u obzir istorijske okolnosti koje je odredila ruska socijalna revolucija.

Još jedna ništa manje važna karakteristika je da Oktobar ima dva značenja – ono koje su mu dale radničke mase koje su učestvovala u socijalnoj revoluciji, i sa njima anarhistički komunisti, i ono koje mu je dala politička partija koja je uzaptila moć te aspiracije za socijalnu revoluciju, i koja je izdala i ugušila njen dalji razvoj. Ogroman jaz postoji između te dve interpretacije oktobra. Oktobar radnika i seljaka je ukidanje vlasti parazitskih klasa u ime jednakosti i samoupravljanja. Boljševički Oktobar je osvajanje vlasti od strane partije revolucionarne inteligencije, instalacija njenog „Državnog Socijalizma“ i njenih „socijalističkih“ metoda upravljanja masama.

Radnički oktobar

Februarska revolucija je zatekla razne revolucionarne partije u potpunom rasulu i one su nesumnjivo bile prilično iznenađene suštinski socijalnim karakterom revolucije koja se rađa. U početku, niko izuzev anarhista nije želeo da veruje i to. Boljševička partija, koja je tvrdila da je oduvek izražavala najradikalnije aspiracije radničke klase, u svojim ciljevima nije mogla da prevaziđe granice buržoaske revolucije. Tek na aprilskoj konferenciji su se zapitali šta se zapravo dešava u Rusiji. Da li je to bilo samo rušenje carizma, ili je revolucija išla dalje – sve do rušenja kapitalizma? Ovo poslednje je boljševicima vremenom nametnulo pitanje koju taktiku primeniti. Lenjin je pre drugih boljševika postao svestan socijalnog karaktera revolucije, i naglašavao je neophodnost osvajanja vlasti. On je video odlučujuću prednost u radničkom i seljačkom pokretu koji je sve više i više podrivao temelje industrijske i ruralne buržoazije. Čak do oktobarskih dana nije se moglo doći do jednoglasnog sporazuma po tim pitanjima. Partija je sve to vreme manevrisala između socijalnih slogana masa i koncepcije socijaldemokratske revolucije, iz koje je ponikla i razvila se. Ne protiveći se bojnomo pokliču male i krupne buržoazije za Ustavotvornom skupštinom, partija nije uradila sve što je mogla da kontroliše mase, nastojeći da drži korak sa njihovim sve bržim tempom.

Tokom tog vremena, radnici su žustro stipali napred, nemilosrdno rušeći svoje neprijatelje s leva i desna. Veliki ruralni zemljoposednici su svuda počeli sa evakuacijom sa sela, bežeći od pobunjenog seljaštva i tražeći u gradovima zaštitu za svoju imovinu i svoje duše. U međuvremenu, seljaštvo je nastavilo da upravlja redistribucijom zemlje, i nije htelo ni da čuje za miroljubivu koegzistenciju sa zemljoposednicima. U gradovima je takođe došlo do nagle promene u odnosu radnika i vlasnika preduzeća. Zahvaljujući pregnuću kolektivnog genija masa, u svakoj industriji su nastali radnički komiteti, intervenišući direktno u proizvodnju, ignorišući oštra upozorenja gazdi i koncentrišući se na njihovo eliminisanje iz proizvodnje. Tako su radnici u različitim delovima zemlje prionuli na socijalizaciju industrije.

Istovremeno, čitava revolucionarna Rusija je bila pokrivena ogromnom mrežom radničkih i seljačkih sovjeta, koji su počeli da funkcionišu kao organi samoupravljanja. Oni su napravili, nastavili i branili Revoluciju. U zemlji su još uvek nominalno postojali kapitalistička vladavina i poredak, ali ogromni sistem socijalnog i ekonomskog radničkog samoupravljanja je stvaran uporedo sa njima. Taj režim sovjeta i fabričkih komiteta, samom činjenicom svog nastanka, smrtno je ugrozio državni sistem. Mora biti jasno naznačeno da rađanje i razvoj sovjeta i fabričkih komiteta nije imalo nikakve veze sa autoritarnim principima. Naprotiv, oni su u punom smislu te reči bili organi socijalnog i ekonomskog samoupravljanja masa, i nipošto nisu bili organi državne moći. Oni su se protivili državnoj mašini koja je nastojala da upravlja masama, i pripremali su se za odlučnu bitku protiv nje. „Fabrike radnicima, zemlja seljacima“ – to su bili slogani sa kojima su revolucionarne mase grada i sela učestvovala u pobedi nad Državnom mašinom vlasničkih klasa u ime novog društvenog sistema koji je bio zasnovan na osnovnim ćelijama fabričkih komiteta i ekonomskih i socijalnih saveta. Te parole su kružile s jednog kraja radničke Rusije na drugi, duboko uticavši na direktnu akciju protiv socijalističko-buržoaske koalicione vlade.

Kao što je gore objašnjeno, radnici i seljaci su pre oktobra 1917. već radili na čitavoj rekonstrukciji industrijskog i agrarnog sistema Rusije. Agrarno pitanje je bukvalno bilo rešeno od strane siromašnih seljaka još juna–septembra 1917. Gradski radnici, sa svoje strane, pokrenuli su organe socijalnog i ekonomskog samoupravljanja, pošto su od Države i gazdi preuzeli organizacione funkcije proizvodnje. Oktobarska revolucija koju su izveli radnici srušila je poslednju i najveću prepreku njihove revolucije, državnu vlast i posredničke klase, već poražene i dezorganizovane. Taj poslednji razvoj događaja otvorio je široki horizont za ostvarenje socijalne revolucije stavljajući je na kreativni put socijalističke rekonstrukcije društva, na koji su radnici ukazivali već tokom prethodnih meseci. To je oktobar radnika i seljaka. To je snažni pokušaj eksploatisanih manualnih radnika da potpuno unište temelje kapitalističkog društva, i da izgrade radničko društvo zasnovano na principima jednakosti, nezavisnosti, i proleterskog samoupravljanja gradovima i selima. Oktobar nije došao do svog prirodnog kraja. On je nasilno prekinut oktobrom boljševika, koji su postepeno proširili svoju diktaturu širom zemlje.

Boljševički oktobar

Sve etatističke partije, uključujući boljševike, limitirale su granice ruske revolucije na ustoličenje socijal demokratskog režima. Tek kad su radnici i seljaci čitave Rusije počeli da uzdrmajaju agrarno-buržoaski poredak, kada se socijalna revolucija dokazala kao nepovratna istorijska činjenica, boljševici su počeli da razmatraju socijalni karakter Revolucije i sledstvenu neophodnost

modifikovanja svoje taktike. Nije bilo jednoglasnosti u Partiji po pitanju karaktera i usmerenja zbivanja koja su se desila, čak sve do oktobra. Sem toga, Oktobarska revolucija kao i dešavanja koja su potom usledila razvijala se dok je centralni komitet partije bio podeljen na dve tendencije. Dok je deo centralnog komiteta, sa Lenjinom na čelu, predvideo neizbežnu socijalnu revoluciju i predlagao započinjanje priprema za osvajanje vlasti, druga tendencija, na čelu sa Zinovjevim i Kamenjevim, osudila je pokušaj sprovođenja socijalne revolucije kao avanturistički, i nije otišla dalje od poziva za sazivanje ustavotvorne skupštine na kojoj bi boljševici zauzeli mesta na krajnjoj levisi. Lenjinovo gledište je preovladalo, i Partija je počela da mobilise svoje snage za slučaj odlučne bitke masa protiv privremene vlade.

Partija se bacila na infiltriranje u fabričke komitete i savete radničkih deputata, dajući sve od sebe da u tim samoupravnim organima dobije što je moguće više mandata ne bi li ostvarila kontrolu nad njihovim radom. Ipak, boljševička koncepcija i pristup savetima i fabričkim komitetima bila je suštinski drugačija od koncepcije i pristupa masa. Dok su ih mase radnika i radnica smatrale organima društvenog i ekonomskog samoupravljanja, boljševička partija ih je videla kao sredstvo uz pomoć kojeg je moguće preoteti vlast od propadajuće buržoazije i potom upotrebiti tu vlast da služi interesima Partije. Tako je otkriveno postojanje ogromne razlike između revolucionarnih masa i boljševičke partije u pogledu njihovih koncepcija i odnosa prema oktobru. U prvom slučaju, bilo je to pitanje uništavanja vlasti sa namerom jačanja i uvećanja već konstituisanih organa radničkog i seljačkog samoupravljanja. U drugom slučaju, bilo je to pitanje oslanjanja na te organe da bi se osvojila vlast i da bi se Partiji podredile sve revolucionarne snage. Ovo razmimoilaženje je igralo fatalnu ulogu u određivanju budućeg kursa ruske revolucije.

Uspeh boljševika u oktobarskoj revoluciji – to jest, činjenica da su se našli na vlasti i da su onda čitavu revoluciju podredili svojoj Partiji, objašnjen je njihovom sposobnošću da idejama sovjetske vlasti zamene socijalnu revoluciju i socijalnu emancipaciju masa. A priori, te dve ideje ne izgledaju kontradiktorno jer moguće je shvatati sovjetsku vlast kao vlast sovjeta, a to je olakšano tako što je ideja Revolucije zamenjena idejom sovjetske vlasti. Ipak, u njihovom ostvarivanju i posledicama te ideje u su bile u žestokoj suprotnosti jedna sa drugom. Koncepcija sovjetske vlasti inkarnirana u boljševičkoj državi, bila je transformisana u potpuno tradicionalnu buržoasku vlast koja je koncentrisana u šaćici pojedinaca koji su svom autoritetu podredili sve što je bilo suštinsko i najmoćnije u životu naroda – u ovom konkretnom slučaju, socijalnu revoluciju. Stoga, uz pomoć „vlasti sovjeta“ – u kojima su boljševici monopolizovali većinu položaja – oni su uspeli da dobiju totalnu vlast i mogli su da proglase svoju diktaturu širom revolucionarne teritorije. To im je omogućilo gušenje svih revolucionarnih struja radnika koji se ne slažu sa njihovom doktrinom menjanja čitavog kursa ruske Revolucije i njenog primoravanja da usvoji mnoštvo mera koje su protivne njenoj suštini. Jedna od tih mera bila je militarizacija rada tokom godina ratnog komunizma – militarizacija radnika da bi milioni prevaranata i parazita mogli da žive u miru, luksuzu i dokolici. Druga mera je bio rat između grada i sela, uzrokovan politikom Partije koja je seljake smatrala nepouzdanim elementima kojima je Revolucija strana. Bilo je, konačno, gušenja slobodarske misli i anarhističkog pokreta čije su društvene ideje i parole bile snaga ruske revolucije i bile orijentisane ka socijalnoj revoluciji. Druge mere su se sastojale iz progona nezavisnog radničkog pokreta, i generalno gušenja slobode govora radnika. Sve je svedeno na jedan centar, odakle su proisticale sve instrukcije u pogledu načina života, misli i delanja radničkih masa.

To je oktobar boljševika. On je bio inkarniran u idealu koji je decenijama sledila revolucionarna inteligencija, inicijalnom shvatanju a sada već sveopštom diktaturom sveruske komunističke par-

tije. Taj ideal zadovoljava vladajuću inteligenciju, uprkos katastrofalnim posledicama po radnike; oni sada mogu sa pompom da slave desetogodišnjicu vlasti.

Anarhisti

Revolucionarni anarhizam je bio jedina političko socijalna struja koja je veličala ideju socijalne revolucije radnika i seljaka, koliko tokom revolucije 1905. toliko i od prvih dana Oktobarske revolucije. Ustvari, uloga koju su mogli da igraju bila bi kolosalna, kao i sredstva borbe koja su upotrebljena od strane samih masa. Takođe, ni jedna političko-socijalna teorija nije mogla da se tako harmonično stopi sa duhom i orijentacijom Revolucije. Intervencije anarhističkih oratora 1917. bile su slušane od strane radnika sa retko viđenim poverenjem i pažnjom. Moglo se reći da je revolucionarni potencijal radnika i seljaka, zajedno sa ideološkom i taktičkom snagom anarhizma mogao da predstavlja silu kojoj se ništa ne bi moglo suprotstaviti. Na nesreću, do tog spajanja nije došlo. Neki izolovani anarhisti su povremeno među radnicima vodili intenzivne revolucionarne aktivnosti, ali nije bilo velike anarhističke organizacije koja će povesti kontinuirane i koordinisane akcije, (izuzev Konfederacije Nabat i Mahnovščine u Ukrajini). Samo takva organizacija je mogla da ujedini anarhiste i milione radnika. Tokom tako važnog i povoljnog revolucionarnog perioda, anarhisti su se ograničili na masovnu političku akciju. Oni su se radije davili u moru svojih internih svađa, ne pokušavajući da postave problem zajedničke politike i taktike anarhizma. Zbog tog nedostatka, osudili su se na neaktivnost i sterilnost tokom najvažnijih trenutaka Revolucije.

Uzroci ovog katastrofnog stanja anarhističkog pokreta ležali su u raspršenosti, dezorganizovanosti i nedostatku kolektivne taktike – stvari koje su skoro uvek među anarhistima bile veličane kao principi, sprečavajući ih da naprave jedan jedini organizacioni korak koji bi im omogućio da na presudan način usmere socijalnu revoluciju. Nema realne koristi od denunciranja onih koji su, sopstvenom demagogijom, sopstvenom nepromišljenošću i svojom neodgovornošću, doprinieli stvaranju ovakve situacije. Ali tragično iskustvo: koje je dovelo radničke mase do poraza, a anarhizam na ivicu ambisa, trebalo bi od sada da bude upamćeno. Mi moramo da se nemilosrdno borimo i da stigmatizujemo one koji na jedan ili drugi način, nastavljaju da održavaju haos i konfuziju u anarhizmu, sve one koji opstruiraju njegovo ponovno uspostavljanje ili organizaciju. Drugim rečima, oni čiji postupci su protivni onim nastojanjima pokreta za emancipaciju rada i ostvarivanje anarhističko-komunističkog društva. Radničke mase cene i instiktivno ih privlači anarhizam, ali neće raditi sa anarhističkim pokretom sve dok ne budu ubeđene u njegovu teorijsku i organizacionu koherentnost. Neophodno je da svako od nas pokuša da maksimalno ostvari tu koherenciju.

Zaključci i perspektive

Boljševička praksa tokom poslednjih deset godina jasno pokazuje kontrarevolucionarnost njihove partijske diktature. Svake godine ona ograničava sve više socijalnih i političkih prava radnika, i oduzima im ono što su revolucijom osvojili. Nema sumnje da je „istorijska misija“ boljševičke partije ispražnjena od svakog značenja i da će pokušati da dovede rusku revoluciju do

svog konačnog cilja: Državnog Kapitalizma porobljenog salarijata, to jest, dodatno ojačane moći eksploatatora i po cenu rastuće bede eksploatisanih. Govoreći o boljševičkoj partiji kao delu socijalističke inteligencije, sprovođenju njene vlasti nad radničkim masama grada i sela, mi smo imali u vidu centralni nukleus koji izdaje direktive a koji, po svom poreklu, svojoj formaciji, i svom načinu života nema ničeg zajedničkog sa radničkom klasom, i uprkos tome, upravlja svim detaljima života partije i naroda. Taj nukleus će pokušati da ostane iznad proletarijata, koji za uzvrat ništa ne može da očekuje od njega. Mogućnosti za obične militante partije, uključujući komunističku omladinu, čine se drugačijim. Ta masa je pasivno učestvovala u negativnim i kontrarevolucionarnim merama partije, ali pošto potiče iz radničke klase, ona je u stanju da postane svesna autentičnog oktobra radnika i seljaka i da krene ka njemu. Mi ne sumnjamo da će iz ove mase doći mnogi borci za radnički oktobar. Nadajmo se da će brzo usvojiti anarhistički karakter tog oktobra, i da će mu priteći u pomoć. Što se nas tiče, hajde da ukazujemo na ovaj karakter što je moguće više, i da pomognemo masama da povrate i sačuvaju velika revolucionarna dostignuća.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Petar Aršinov
Dva oktobra
1927

Prevod: Sabo Tabi. Izvor prevoda: <http://kontra-punkt.info/lektira/dva-oktobra> Izvor teksta na engleskom: http://flag.blackened.net/revolt/russia/arshinov_2_oct.html Petar Aršinov je ovaj tekst napisao 1927. povodom desetogodišnjice revolucije.

anarhisticka-biblioteka.net